

SADRŽAJ

Prvi deo OSVAJANJE KROŠNJE

O jednoj psovki	11
Borisov grad	13
Trešnja i tajanstveni pridošlica	16
Ubistvo Deda Mraza	22

Drugi deo STANARI

Šizika	29
Isak	36
Aplauzi	41
San	48
Bapci	50
Pop Ilija u manjini	55
Cirkus	59
Ponovo san	63

Jova Gluvać	67
Sestre	73
Bolest i čokolada	77
Vladimir B.	80
Baron Lazar	95
Opet onaj san	102
Džafer Nikolić	104
Isti san još jednom	109
Senke	110
Ćutanje i vatra	114
Selidba	120

Treći deo

PROŠLO JE VIŠE OD POLA VEKA

Beskućnik	125
Polovno cveće	128
Putokazi	130
Prepoznavanje	132
Ponuda	134
Okno	136
Oklop	138
Delfin	139
Veštice	140

Čuvar	141
Ispričano	143
Krik	144
Luka	148
Butna kost	149
Šu-šu	150
Pogovor (Ljiljana Pešikan-Ljuštanović)	
Bolni „amarkord” Milana Belegišanina	153

Prvi deo

OSVAJANJE KROŠNJE

Dede nema više od pola veka.

Šizika je odšljapkala u nebo s jeseni 2001. godine.

Luku sam odavno prestao da viđam.

U ovoj zimskoj noći, dok provejava, posmatram jednog psa lutalicu, koji se lagano kreće s druge strane ograde i čini mi se da gleda u prozor iza kog se nalazim. Osećam potrebu da ga pustim u dvorište, nahranim ga i ugrijem. Dok se naginjem preko zavejene ograde vremena, shvatam da duhovi prošlosti počinju da me prate, kao psi lutalice. Zašto me je upravo pojava ovoga psa podsetila na Šiziku i Luku? Ne znam, ali verujem da će mi sati koji su preda mnom, dati odgovor.

Pas se prednjim šapama naslanja na ogradu i podseća me da nikada ne možemo pobeći od onih koje smo zaboravili...

Ove godine, Šizikina smrt postaje punoletna.

Luku sam prvi put sreo pre više od pola veka. Bežeći od majke i ribljeg ulja, koje je nameravala da mi dâ, sakrio sam se u krošnju stare trešnje, tik ispred naše kuhinje. I tada se pojavio on...

O JEDNOJ PSOVKI

Rođen sam u starom delu Novog Sada, na Žitnom trgu. Taj kraj se zove još i Rotkvarija. U ulici *Trg bratstva i jedinstva* proveo sam prvih deset godina života. Deda, majka i ja delili smo istu avliju sa još devet dvorišnih stanova. Preko puta moje kuće, pomalo ukoso, počinjala je *Hilandarska ulica*. Na njenom početku je stanovala majčina sestra od tetke, Jula. Ona me je naučila prvim psovkaama. Bila je frizerka i nije imala dece. Volela je da me cmače i gnjavi. Naravno da se ja toga ne sećam, i ovo malo što ću o njoj reći dospelo je u moje uspomene zahvaljujući maminoj priči.

Jula mi je stalno ponavljala rečenicu: „Tetka Julo, pizdo klopava”. I bogami, prva rečenica koju sam izgovorio je bila upravo ta. Nisam znao da izgovorim „Julo”, nego sam govorio „Vovo”. I, tom rečenicom: „Tetka Vovo, pizdo klopava”, počelo je moje opštenje sa okolinom. Svima je bilo čudno što samo tetkino ime teško izgovaram, dok sa ostalim delom rečenice nemam problema. Moja majka, profesor istorije u jednoj uglednoj novosadskoj gimnaziji, bila je užasnuta, ali je beskrajno volela svoju sestru i nije joj to mnogo zamerila. Pravi problemi su nastali kasnije. Sve do svoje četvrte godine, nisam izbacio tu rečenicu iz upotrebe. Bio sam ubeđen da se imenica i pridev, koji idu iza „tetka Vovo”, odnose na sve tetke koje sam počeo da

srećem i upoznajem. Dolazile su mamine koleginice, a ona mi ih je predstavljala kao „tetke ...“. Ja bih se va-spitano osmehivao, pružajući ruku. No, kasnije, kada bih se iz nekog razloga obraćao svim tim tetkama, dodavao bih i ono „pizdo klopava“. Žestoke sam batine dobijao zbog svoje prvonaučene rečenice. Ipak, mama je smela da me tuče jedino kada njen otac, a moj deda, nije bio prisutan.

Tetka Jula je umrla neposredno pre mog trećeg rođendana. Ispalo je da sam s tom smrću duboko povezan. Tetka je volela da me baca na krevet i golica. Isto je činila i jednog dana u ranu jesen 1958. godine. Ja sam se smejaio i u onom ritanju i koprcanju sam je udario u levu dojku. Jauknula je i uhvatila se za bolno mesto. Napipala je kvrgu. Dijagnoza je bila – rak. Umrla je posle četiri meseca.

Kada sam saznao za taj događaj, dugo vremena sam osećao grižu savesti. Bio sam ubeđen da sam ja kriv za njenu smrt. Često sam mislio da kvрге ne bi bilo da nisam šutnuo tetka Julu.

I eto, moje uspomene započinju osobom koje se uopšte ne sećam i za koju znam samo iz priče. Ne znam čak ni kako je izgledala, jer nemamo nijednu njenu fotografiju. Iz majčine priče znam da je imala široko lice, krupne crne oči, dugu i tešku kosu, snažna bedra i velike grudi. Nikada se nije udavala i umrla je u tridesetoj. Naučila me je da izgovaram prvu rečenicu, no ni danas nisam siguran da li se u toj rečenici krila šala ili mi je tetka poručivala da je ono što sledi u rečenici nakon njenog imena, u stvari njena definicija života.

I eto, slobodno mogu da kažem da je moje detinjstvo započelo jednom psovkom i jednim ritanjem.